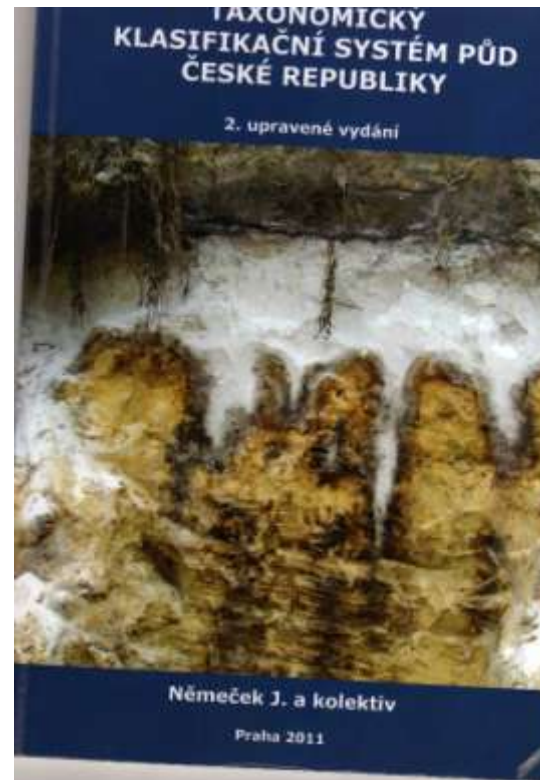
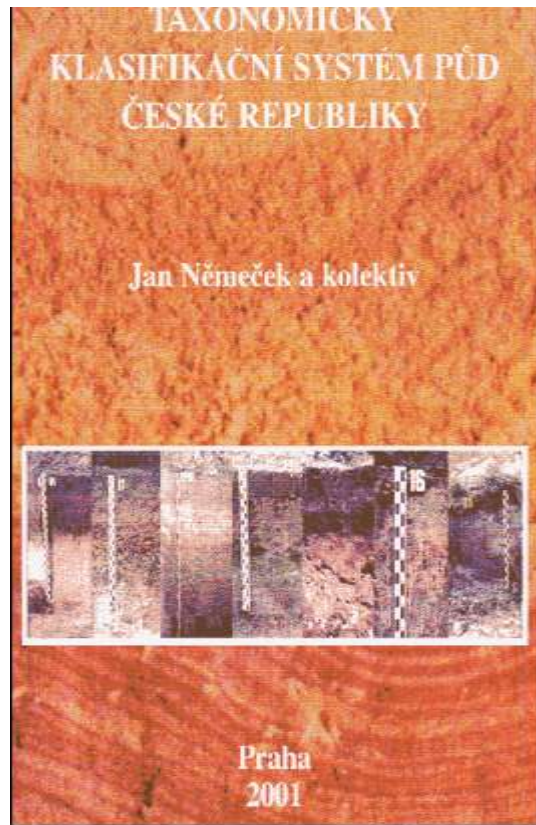

Taxonomický klasifikační systém půd ČR

Základní přístupy ke klasifikaci:

---

1. **Geografický** (zonální x intrazonální x azonální půdy)
2. **Genetický** (dle geneze půd)
3. **Morfologický, analytický** (dle zjistitelných a změřitelných vlastností)

Vývoj klasifikace půd v ČR

- 1. Geneticko-agronomická klasifikace (1960-1987)**
- 2. Morfogenetický klasifikační systém půd (1987-2001)**
- 3. Taxonomický klasifikační systém půd ČR (2001- dosud)**

TAXONOMICKÝ KLASIFIKAČNÍ SYSTÉM PŮD ČR

**TKSP
(2011)**

**Průzkum
zemědělských
půd 1967 (GAK)**

**Klasifikační
systém lesních
půd
(1965, 1970
a 1971)**

**Morfogenetický
klasifikační
systém 1991**

**Lesotypologické
jednotky**

Porovnání světových klasifikačních systémů

**TKSP
(2011)**

**WRB
(2006)**

**Soil
Taxonomy
(1999, 2006)**

**Référentiel
pédologique
(1995)**

**Systematic
der Boden
Deutschlands
(1998)**

Klasifikace (taxonomie) půd

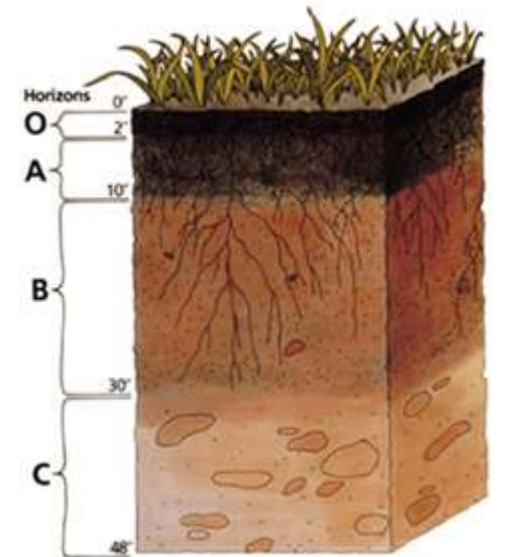

Třídění objektů, v tomto případě přirozených trojrozměrných půdních jednotek (polypedonů) do hierarchického (víceúrovňového) klasifikačního systému.

Diagnostické horizonty

- **povrchové** - iniciální, melanický, vyzrálý, antropický, rašelinový
- **podpovrchové** - kambický, luvický, podzolový, slancový, glejový
- **jiné** - eluviální, pseudoglejový, solončakový, rubefikovaný

Diagnostické horizonty

Povrchové holorganické horizonty (O, Ot, T)

> 12-18 % C_{OX} (20 -75 % OL při obsahu jílu 0 - 60 %)

O - anhydrogení (horizonty nadložního humusu u LP)

- opadanka (**L**) = nerozložený opad, < 10 % amorfních OL
- horizont fermentační (**F** = drť) = částečný rozklad, 10-70 % OL
- horizont humifikační (**H** = měl) = výrazný rozklad, > 70 % OL

Diagnostické horizonty

Ot – zrašeninělé, hydrogenní horizonty nadložního humusu, hydromorfní

➤ **Oft**

➤ **Oht**

T - rašelinné - při dlouhodobém převlhčení, z OL a sedimentů

➤ **Ts** - horizont saprický (< 1/3 nerozložených OL)

➤ **Tm** - horizont mesický (1/3-2/3 nerozložených OL)

➤ **Tf** - horizont fibrický (> 2/3 nerozložených OL)

Diagnostické horizonty

Diagnostické horizonty

Organozem fibrická (ORf)

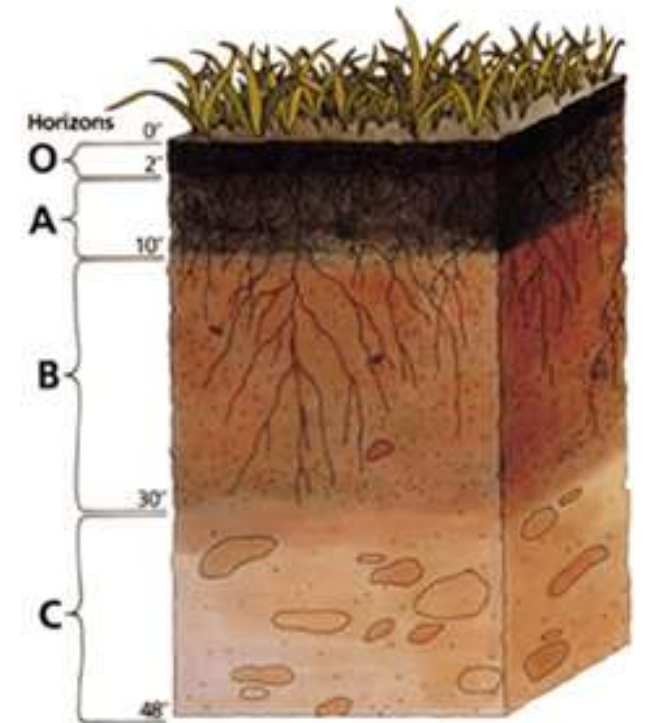
Diagnostické horizonty

Organo-minerální povrchové horizonty (humózní horizonty, humusové horizonty, epipedon) - **A**

- horizonty kde jsou OL transformovány do SHL, tvorba OMK

Anhydrogenní, humózní, iniciální povrchové horizonty - **Ai**

- bez nadložního O horizontu, mocnost 5 cm
- O-Ai při mocnosti do 5 cm, obsah humusu < 1 %.

Diagnostické horizonty

Humózní lesní (Ah)

- O-Ah do 10 cm, rychlý pokles OL s hloubkou

Humózní drnový (Ad) - TTP

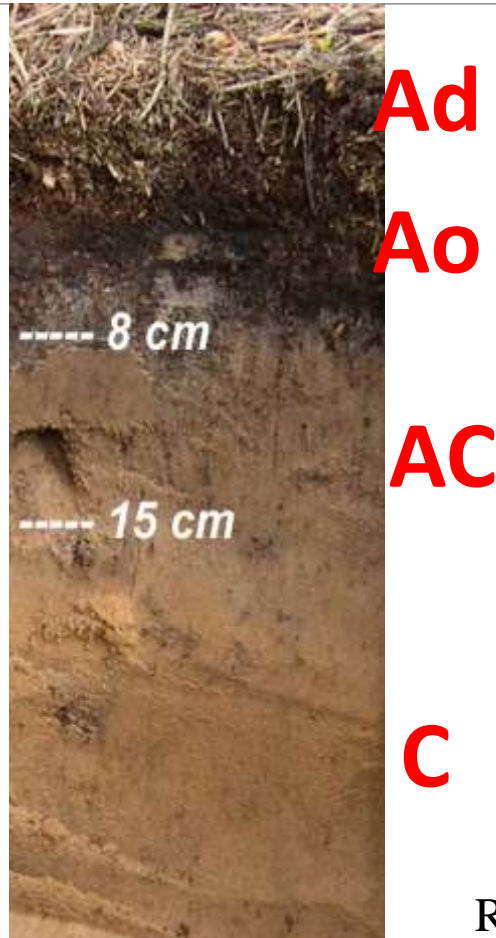
Melanický (Am)

- O-Am mocnost > 10 cm

Ochrický (Ao)

Andický (Aa)

Diagnostické horizonty

Regozem arenická (RGr, Jandák, 2007)

Diagnostické horizonty

Černický (Ac)

- > 30 cm, tmavý, sorpčně nasycený, $V_M > 60 \%$, většinou > 50 cm mocný, na rozdíl od melanického se silně polymerizovanými HK (Q4/6 níže 4,0-4,5), HK:FK>1,5

Tirsový (As)

- tmavý, sorpčně nasycený, > 30 cm, smektické jíly a slíny, tvorba trhlin, klínovité pedy (strukturní elementy), lesklé skluzné plochy.

Diagnostické horizonty

Umbrický (Au)

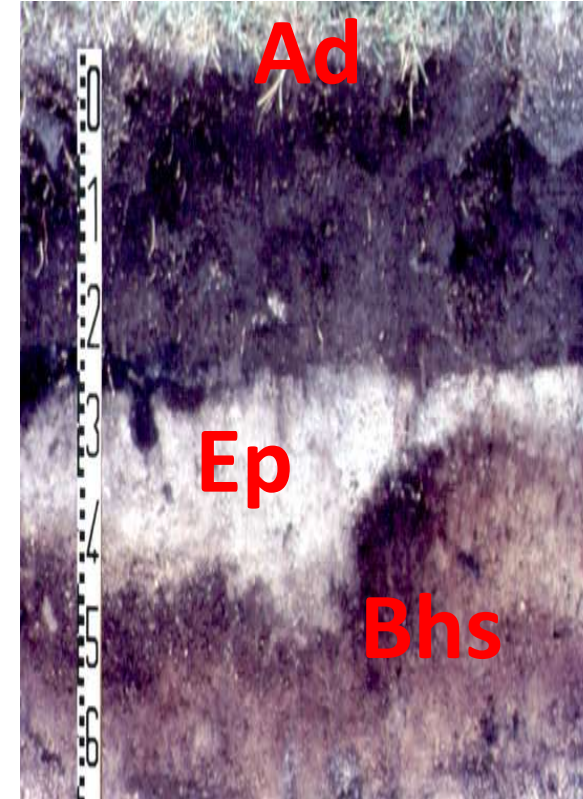
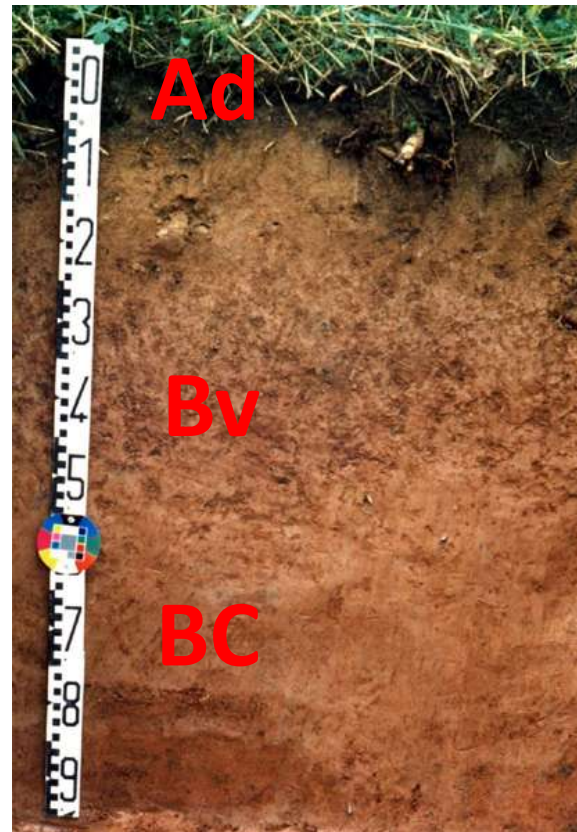
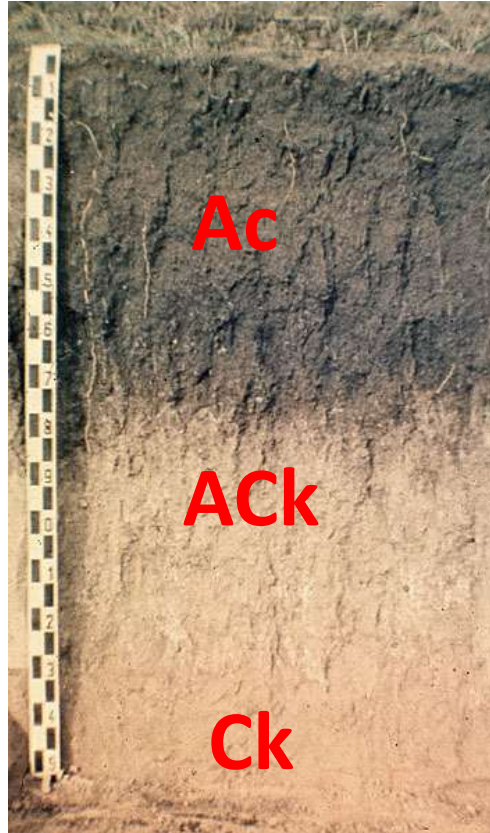
- tmavý, $A_p\text{-Au} > 25$ cm, sorpčně silně nenasycený ($V < 30\%$), dominují FK, $Q_{4/6} > 8$

O koloidy ochuzené humózní horizonty

- **Ame** - horizont výrazně ochuzen o koloidy
- **Ahe** - podzolizací ochuzený (hrubozrnné částice s vyběleným povrchem)

Diagnostické horizonty

CEm, KAm, PZm

http://klasifikace.pedologie.cz/index.php?action=showPudniSubtyp&id_categoryNode=177

Diagnostické horizonty

Podpovrchové horizonty (B, E, S, G)

Endopedon

- horizonty ležící pod horizonty biogenní akumulace OL
- pokud obsahují OL, jedná se o illuviované OL nebo vlastnosti PS

Diagnostické horizonty

Bv, Bvg - kambické (metamorfické) horizonty

- metamorfické anhydromorfní
- hydrogenně ovlivněné Bg
- horizonty bez výrazné biogenní akumulace OL
- bez výraznějších projevů iluviace koloidů
- charakterizované procesy bisialitizace, rozpouštění a vyluhování karbonátů, hydrolýza minerálů, vyluhování jednomocných a vícemocných iontů), přeměna JM.

Diagnostické horizonty

Hnědý (Bv) - hnědý až rezivě hnědý, zvýšený obsah prachu, posun zrnitosti do střední úrovně oproti níže ležícímu substrátu (bazálnímu souvrství), zvýšené uvolnění amorfního *Fe*, dominují JM 2 : 1

Chromický (rubifikovaný, Bj, dříve Br) – červený (7,5YR), převaha krystalovaného a volného *Fe*.

Pelický (Bp) - > 35 % frakce < 1 μm , polyedrická až prismatická struktura s lesklými povrchy pedů v důsledku tlakových orientací jílu, výrazně se liší od stavby slabě zpevněných jílovců (slínovců) a lupků

Diagnostické horizonty

Kambizem modální

http://klasifikace.pedologie.cz/index.php?action=showPudniSubtyp&id_categoryNode=177

Diagnostické horizonty

Spodické horizonty (Bs)

- silně kyselé, silně sorpčně nenasycené ($V_M < 30 \%$)
- Obsah *Al* vysoký ($V_{Al} > 30 \%$)
- Mobilní OMK resp. cheláty *Fe* a *Al* s OL, FK

Diagnostické horizonty

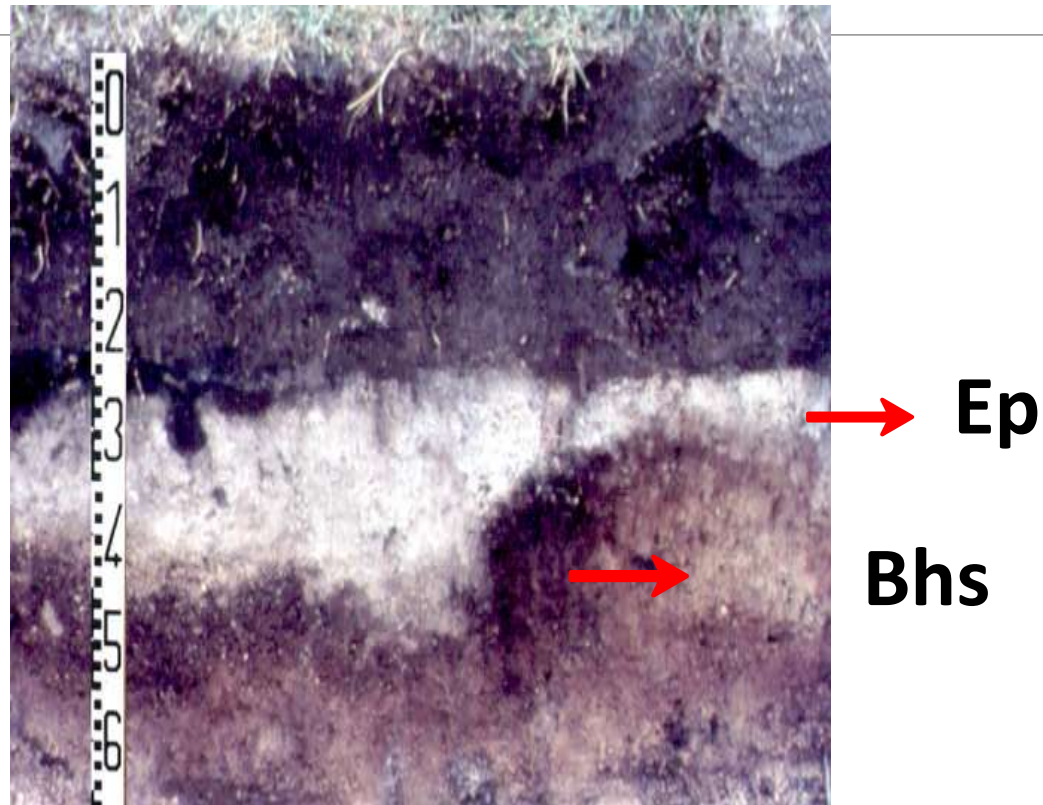

Rezivý (Bvs) - okrový až rezivý, kyprý ($\rho_d < 1,0 \text{ g.cm}^{-3}$) , zaoblené mikro agregáty, bez výrazné iluviace koloidů

Humusoseskvioidický (Bhs) - rezivý až černorezivý, amorfní rezivé až černá výplň inter-granulárních pórů, znaky iluviace OMK

Seskvioidický (Bs) – rezivý iluviální, ležící níže **Bhs** nebo samostatný iluviální horizont při nižším poměru organických látek k Fe a Al

Diagnostické horizonty

Podzol modální

http://klasifikace.pedologie.cz/index.php?action=showPudniSubtyp&id_categoryNode=177

Diagnostické horizonty

Luvické, jílem obohacené horizonty (Bt)

- jílem obohacené horizonty s iluviálními **povlaky koloidů (argilany)** na povrchu pedů
- vytvořené v anhydromorfních podmínkách
- nasycenost sorpčního komplexu 30 - 60 %, sekvence E – Bt.

Diagnostické horizonty

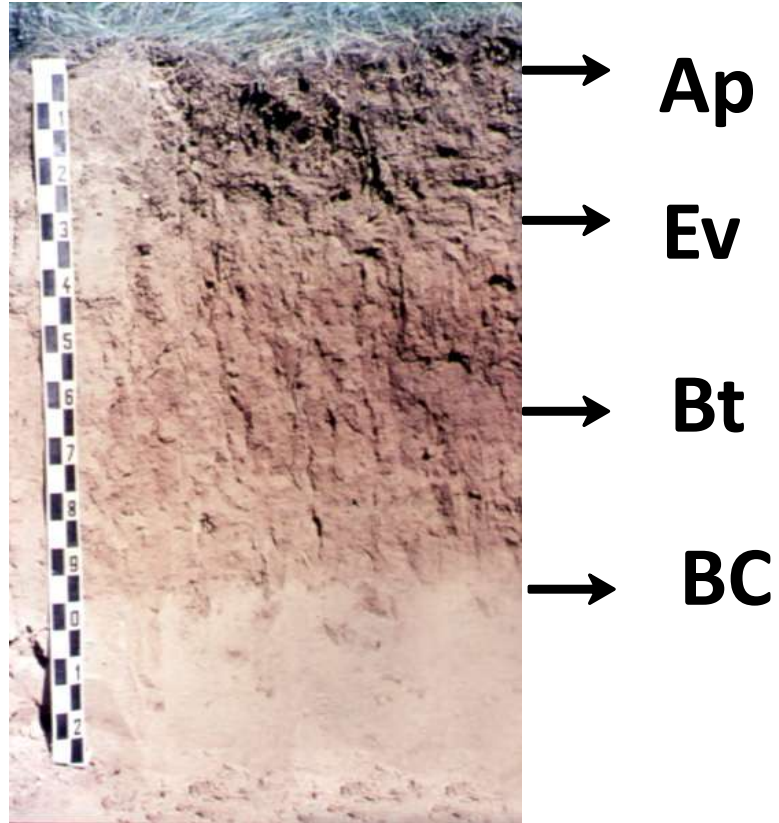

Luvický (texturní iluviální, argilický) - Bt

- > 15 cm, na hlinitých PS, polyedrická až prismatická struktura s povlaky jílu (> 1 % povrchu řezu, spolu se zavlečenými do matrice > 2,5 %)
- Makromorfologická identifikace podle barvy a lesku povrchu pedů ve srovnání s vnitřkem pedů
- Mikromorfologicky podle orientovaného jílu na povrchu pedů a pórů.
- Zvýšení obsahu jílu → **koeficient texturní diference > 1,3**

Diagnostické horizonty

Hnědozem modální

<http://klasifikace.pedologie.cz/index.php?action=showPudniSubtyp>

Diagnostické horizonty

Mramorované redoximorfny horizonty (Bm)

- periodickým převlhčením výrazně hydromorfně přetvořené kambické a luvické horizonty

Mramorovaný (Bm) - střídání redox podmínek, vysvětlené partie při povrchu pedů, do hloubky ubývají, rezivé difúzní novotvary uvnitř pedů, na středně těžkých PS s výrazným "žilkováním,,

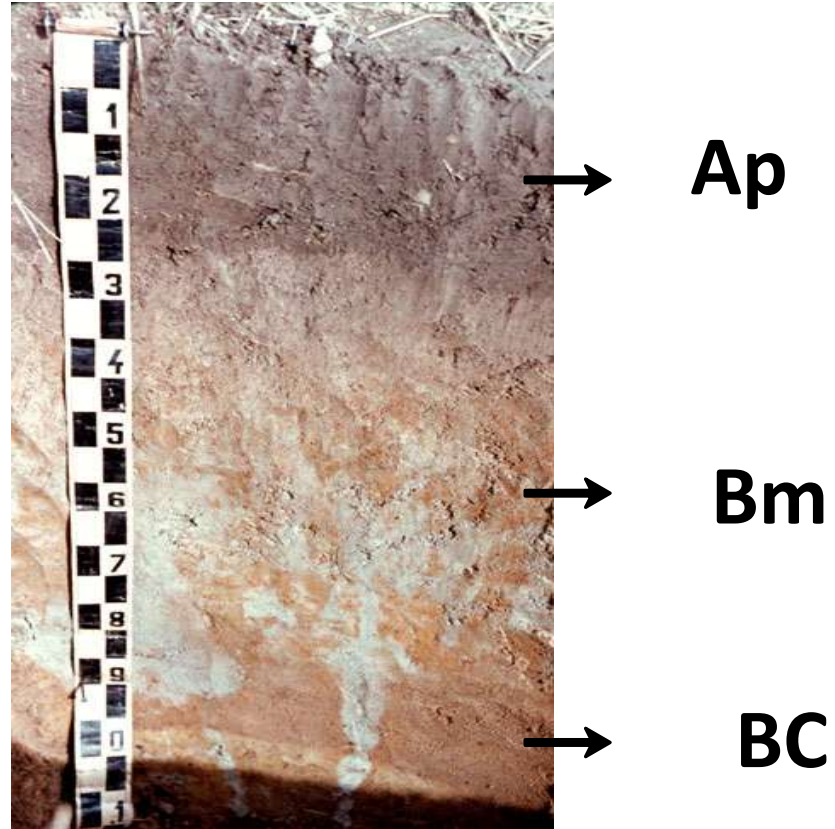
Diagnostické horizonty

Mramorované horizonty rozlišujeme:

- **Bm** - hydromorfně transformovaný *Bv*
- **Bmp** - hydromorfně transformovaný *Bp*
- **Bmt** - hydromorfně transformovaný *Bt* (En- Bmt)

Diagnostické horizonty

Pseudoglej modální

<http://klasifikace.pedologie.cz/index.php?action=showPudniSubtyp>

Diagnostické horizonty

Eluviální - vysvětlené, ochuzené, albické horizonty (E)

- v různém stupni ochuzené až vybělené (albické) horizonty většinou vertikálním, ale i laterálním transportem.

Diagnostické horizonty

Plavohnědý ochuzený (Ev) - plavohnědý, luvický horizont, drobně polyedrická struktura bez novotvarů

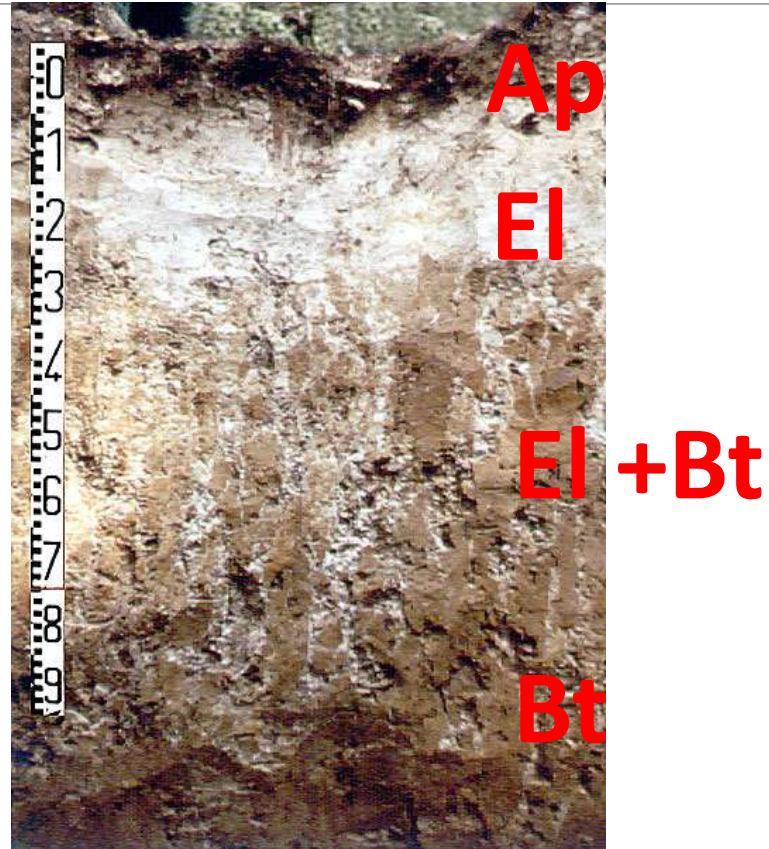
Vybělený albický (E) - výrazně vybělený, destičková až lístkovitá struktura, málo novotvarů; je účelné - pokud prokázáno členění na

- **Ep**   **podzolizací ochuzený horizont**
- **Ei**   **illimerizací ochuzený horizont**

Vybělený nodulární (En) - světlešedý, s výrazným zastoupením novotvarů (Fe, Mn bročků), destičkovitá až drobně polyedrická struktura.

Diagnostické horizonty

Luvizem modální

http://klasifikace.pedologie.cz/index.php?action=showPudniSubtyp&id_categoryNode=177

Diagnostické horizonty

Glejové, reduktomorfní horizonty (G) - horizonty vytvářející se v dlouhodobě vodou nasycené zóně.

Diagnostické horizonty

- **Glejový, reduktomorfní (redukční, Gr)** - pouze světle šedá až zelenavě šedá či modrošedá matrice, bez rezivých novotvarů.
- **Glejový, reduktomorfní horizont s rezivými novotvary** (výrazně zelenavá až modrošedá matrice se neuplatňuje, v horizontu oxidované partie v podobě rourek kolem kořání:

Gro   méně než 10 % plochy oxidovaných partií

Gor   více než 10 % plochy oxidovaných partií

Diagnostické horizonty

Glej modální

http://klasifikace.pedologie.cz/index.php?action=showPudniSubtyp&id_categoryNode=177

Diagnostické horizonty

Horizonty akumulace solí (S, K)

➤ obohacené o karbonáty či rozpustné soly

Kalcický (K) – akumulace CaCO_3 , mocnost > 15 cm, obsah $\text{CaCO}_3 > 15$ %, alespoň o 5 % vyšším obsahem než PS. Přítomnost karbonátů v horizontu značíme **k** (např. Ck, Bk)

Salický (S) - akumulace rozpustných solí v koncentraci $> 8 \text{ mS.cm}^{-1}$ v hloubce 50-60 cm, nebo $> 16 \text{ mS.cm}^{-1}$ v hloubce 60-130 cm.

Zasolené půdy

Vegetace poříčního jezera v nivě Murray zničená vyloučením záplav a zasolením půdy. Zvolna se sem začínají šířit halofyty, např. slanorožce (na obr. nízká téměř plazivá rostlina)

Diagnostické horizonty

Ztvrdlé a cementované horizonty (B)

Ortstein Bsd: cementovaný Bhs horizont podzolů arenických

SUBSTRÁTOVÉ HORIZONTY

---

vlastní půdotvorný substrát	C
souvrství substrátu vzniklého z téže horniny	IIC
půdní sediment, jako půdotvorný substrát	M
rozpad pevné horniny	Cr
pevná hornina	R
podložní hornina (výrazně odlišná od substrátu)	D

PŘECHODNÉ HORIZONTY

Zahrnují přechody mezi horizonty:

- **bez výrazné gradace** (pozvolné nebo difuzní)   **BtC**
- **s výraznou gradací** (ostré nebo zřetelné)   **Bt/C**
- **odděleně existující partie horizontů** (zvlněný nebo jazykovitý)   **EI + Bt**

Klasifikační systém definuje tyto kategorie:

Referenční třída, typ, subtyp, varieta a forma !!!

Taxonomické kategorie klasifikačního systému půd

Referenční třídy půd → skupiny půd, které jsou seskupovány podle hlavních rysů jejich geneze. Užíváme pro ně koncovku – sol (Kambisoly, Černosoly, Leptosoly...)

Taxonomické kategorie klasifikačního systému půd

- **Půdní typy** → hlavní jednotky klasifikačního systému, charakterizované určitými DH a nebo diagnostickými znaky. Jejich název je substantivum s tradiční koncovkou – zem (např. glej, podzol, kambizem hnědozem, černozem), nikdy *nekončí* koncovkou – sol.
Symbol půdního typu je tvořen dvěma velkými písmeny (např. CE, KA).

Taxonomické kategorie klasifikačního systému půd

- **Půdní subtypy** → výrazné modifikace půdního typu, které vyjadřují:
- centrální pojetí půdního typu – modální
  - přechody k jiným půdním typům, indikované výskytem DH či znaku
  - modifikace typu určené karbonátností, nasyceností PSK, aciditou, alkalitou
  - modifikace v zrnitostním složení, vrstevnatosti, či výrazným trofismem PS
  - modifikace určené výraznými znaky antropického ovlivnění.

Taxonomické kategorie klasifikačního systému půd

- **Půdní variety** → méně výrazné vyjádření subtypových znaků, hlavně hydromorfismu, zasolení či okyselení (slabě zasolená...)

Variety se označují buď příslovcem (slabě, hluboko.... nebo dalším adjektivem po adjektivu určujícím subtyp)

Taxonomické kategorie klasifikačního systému půd

- **Hlavní substrátové půdní formy** → hlavní typ substrátu, zrnitost, vrstevnatost; PS ovlivňuje obsah živin a využití půd

Přehled referenčních skupin TKSP ČR

- LEPTOSOLY (litozem, regozem, ranker, rendzina)
- REGOSOLY (regozem)
- FLUVISOLY (fluvizem, koluvizem)
- VERTISOLY (smonica)
- ČERNOSOLY (černica, černozem)
- LUVISOLY (šedozem, hnědozem, luvizem)
- KAMBISOLY (kambizem, pelozem)
- ANDOSOLY (andozem)
- PODZOSOLY (podzol, kryptopodzol)
- STAGNOSOLY (pseudoglej, stagnoglej)
- GLEYSOLY (glej)
- ORGANOSOLY (organozem)
- SALISOLY (solončak)
- NATRISOLY (slanec)
- ANTROPOSOLY(kultizem)

Literatura

Taxonomický klasifikační systém půd ČR

<http://www.klasifikace.pedologie.cz>

Jandák a kol. (2003): Půdoznalství

Němeček a kol. (2001)

Němeček a kol. (2011)

Boruvka.klasifpgch.czu.cz

penizek.klasif.czu.cz http://cs.wikipedia.org/wiki/Ra%C5%A1elina#mediaviewer/File:Schultz_Sphagnum_Peat_Moss.jpg

http://klasifikace.pedologie.cz/index.php?action=showPudniTyp&id_categoryNode=175